

โครงการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

อาจารย์ผู้สอน อาจารย์อุทัย แก้วเพชร

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ปีการศึกษา 2554 ภาคเรียนที่ 1

รหัสวิชา ส 22105

รายวิชา พระพุทธศาสนา 3

จำนวน 1 คาบ/สัปดาห์/ปี

จำนวน 0.5 หน่วยกิต

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาวิเคราะห์ ฝึกปฏิบัติ สร้างความคิดรวบยอด สภาพปัญหาสภาพแวดล้อม เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ ตระหนักและเห็นคุณค่าในเรื่องต่อไปนี้

พระพุทธ เกี่ยวกับ **ประวัติและความสำคัญของพระพุทธศาสนา** เรื่องการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน การนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศเพื่อนบ้านในปัจจุบัน ความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะที่ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน ความสำคัญของพระพุทธศาสนาต่อสังคมไทยในฐานะเป็นรากฐานวัฒนธรรม เอกลักษณ์และมรดกของชาติ พระพุทธศาสนากับการพัฒนาชุมชนและการจัดระเบียบสังคม **พุทธประวัติ** สรุปวิเคราะห์พุทธประวัติเรื่อง การผจญมาร การตรัสรู้ การสั่งสอน **ชาดก** เรื่อง มิตตวันทุกชาดก ราโชวาทชาดก

พระธรรม เกี่ยวกับ **หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา** พระรัตนตรัย (ธรรมคุณ 6) อริยสัจ 4 ทugend (ธรรมที่ควรรู้) : ชั้น 5 - อายตนะ, สมุทัย (ธรรมที่ควรละ) : หลักกรรม - สมบัติ 4 วิบัติ อกุศลกรรมบถ 10 อบายมุข 6, นิโรธ (ธรรมที่ควรบรรลุ) : สุข 2 (สามีส, นiramิส), มรรค (ธรรมที่ควรเจริญ) : บุญนิमितของมัชฌิมปฏิปทา ธรรม 6 กุศลวิภูษิต ธรรม 4 กุศลกรรมบถ 10 สติปัญญา 4 มงคล 38 ในเรื่องประพตติธรรม เว้นจากความชั่ว เว้นจากการดื่มน้ำเมา

พระสงฆ์ เกี่ยวกับ**ประวัติพุทธสาวก พุทธสาวิกา** เรื่องพระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ นางขุขุตตรา พระเจ้าพิมพิสาร ชาวพุทธตัวอย่าง เรื่อง สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส พระมหาธรรมราชาลิไท **หน้าที่ชาวพุทธ** เรื่อง การเข้าใจบทบาทของพระภิกษุในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา การแสดงธรรม ปาฐกถาธรรม การประพตติตนให้เป็นแบบอย่าง การฝึกอบรมตนในการช่วยเผยแผ่พระพุทธศาสนา การบรรยายธรรม การจัดนิทรรศการ การเข้าค่ายพุทธบุตร โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบพุทธ ปรโตโฆสะ และโยนิโสมนสิการ รวมทั้งหลักไตรสิกขา การสอนแบบพุทธวิธี สันตัสสนา สมาทปนา สมุตเตชนา สัมปหังสนา เรียกสั้น ๆ ว่า แจ่มแจ้ง จูงใจ กล่าวหาญ ไร่ร้าง หรือ ชี้ชัด เจริญธรรม ฝึกคิด จิตเบิกบาน

เพื่อให้ให้นักเรียนใฝ่รู้ใฝ่เรียน ตระหนักในคุณค่าของศิลปะ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย เกิดศรัทธาอย่างยืนต่อพระรัตนตรัย และรักการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ประพตติปฏิบัติเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดีมีคุณธรรม จริยธรรมในการอยู่ร่วมกันในสังคม สามารถนำหลักธรรมไปใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ การทำงานอย่างมีคุณค่าต่อชีวิตตนเองและสังคมโดยรวม

มาตรฐานการเรียนรู้/ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

สาระที่ 1 ประวัติและความสำคัญของพระพุทธศาสนา

มาตรฐานที่ ส. 1.1 เข้าใจประวัติ ความสำคัญ หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือหลักธรรมศาสนา ที่ตนนับถืออยู่ และสามารถนำหลักธรรมของศาสนา มาเป็นหลักปฏิบัติในการอยู่ร่วมกัน

สาระที่ 2 พุทธประวัติ พระสาวก ศาสนิกชนตัวอย่างและชาดก

มาตรฐานที่ ส.1.1.1 รู้และเข้าใจประวัติความเป็นมา ความหมาย องค์ประกอบความสำคัญของศาสนา ที่ตนนับถือ และวิเคราะห์พระจริยวัตรของพระศาสดา สาวกที่สำคัญของศาสนา

มาตรฐานที่ ส. 1.1.2 สามารถนำหลักธรรมไปใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างสันติสุข

มาตรฐานที่ ส.1.2.1 เชื่อมมั่นในการทำความดีตามหลักจริยธรรม โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศมาสนับสนุน เพื่อการอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข

มาตรฐานที่ ส.1.2.2 ตระหนักถึงการกระทำความดีของบุคคลที่เป็นแบบอย่างทางศีลธรรมจากการศึกษาวิเคราะห์ ข้อมูลข่าวสาร ความเป็นเหตุเป็นผลของสถานการณ์ที่ต้องเผชิญและนำเสนอเป็นแนวทางการประพฤติปฏิบัติของตนเอง กลุ่มเพื่อนชุมชน และสังคมเพื่อการอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข

มาตรฐานที่ ส.1.3.1 รู้และปฏิบัติตนตามหลักศีลธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม หลักธรรมตามศาสนาที่ตนนับถือ โดยนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตน สังคม สิ่งแวดล้อมในชุมชนที่ตนเกี่ยวข้องและประเทศชาติ เพื่อการอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข

สาระที่ 3 หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

มาตรฐานที่ ส.1.1.1 รู้และเข้าใจประวัติความเป็นมา ความหมาย องค์ประกอบความสำคัญของศาสนา ที่ตนนับถือ และวิเคราะห์พระจริยวัตรของพระศาสดา สาวกที่สำคัญของศาสนา

มาตรฐานที่ ส. 1.1.2 สามารถนำหลักธรรมไปใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างสันติสุข

มาตรฐานที่ ส.1.2.1 เชื่อมมั่นในการทำความดีตามหลักจริยธรรม โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศมาสนับสนุน เพื่อการอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข

มาตรฐานที่ ส.1.3.1 รู้และปฏิบัติตนตามหลักศีลธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม หลักธรรมตามศาสนาที่ตนนับถือ โดยนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตน สังคม สิ่งแวดล้อมในชุมชนที่ตนเกี่ยวข้องและประเทศชาติ เพื่อการอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข

มาตรฐานที่ ส.1.3.2 ใช้ภาษาในคัมภีร์ที่ใช้ในศาสนาที่ตนนับถือและร่วมศาสนพิธี พิธีกรรม วันสำคัญทางศาสนา ด้วยความเต็มใจและเห็นคุณค่า

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. ผู้เรียนเกิดศรัทธาอย่างยิ่งต่อพระรัตนตรัย และรักการเรียนรู้พระพุทธศาสนา
2. ผู้เรียนสามารถประพฤติปฏิบัติตนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดีมีคุณธรรม จริยธรรมในการอยู่ร่วมกันในสังคม
3. ผู้เรียนสามารถนำหลักธรรมไปใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ การทำงานอย่างมีคุณค่าต่อชีวิตตนเองและสังคมโดยรวม

หัวข้อหน่วยการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ประวัติและความสำคัญของพระพุทธศาสนา

1. การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้านและการนับถือพุทธศาสนาของประเทศเพื่อนบ้านในปัจจุบัน

2. ความสำคัญของพระพุทธศาสนาที่เสริมสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน

3. ความสำคัญของพระพุทธศาสนาต่อสังคมไทยในฐานะเป็น

- รากฐานของวัฒนธรรม

- เอกลักษณ์และมรดกของชาติ

4. พุทธประวัติ

- สรุปรูปและวิเคราะห์พุทธประวัติ

1) การผจญมาร

2) การตรัสรู้

3) การสั่งสอน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 พุทธประวัติ พระสาวก ศาสนิกชนตัวอย่างและชาดก

1. ประวัติพุทธสาวกและพุทธสาวิกา

- พระสารีบุตร

- พระโมคคัลลานะ

- นางขุชชุตตรา

- พระเจ้าพิมพิสาร

2. ชาดก

- มิตตวินทุกชาดก

- ราโชวาทชาดก

3. ศาสนิกชนตัวอย่าง

- พระมหาธรรมราชาลิไท

- สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

1. พระรัตนตรัย

2. อริยสัจจ์ 4

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. อธิบายความรู้พื้นฐาน เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาโดยใช้ผังมโนทัศน์ พระพุทธ พระธรรม และ พระสงฆ์

2. ฝึกทักษะการสวดมนต์ย่อ แผ่เมตตา นั่งสมาธิตามหลักอานาปานสติ การท่องคำอาราธนาต่าง ๆ

ตามหลัก ปฏิบัติพื้นฐานของชาวพุทธ

3. ฝึกทักษะให้นักเรียนสามารถคิดวิเคราะห์ตามกระบวนการเรียนรู้ตามแนวพุทธ (ปรโตโมสะ โยนิโสมนสิการ)

4. แบ่งกลุ่มนักเรียนช่วยกันค้นคว้า ความรู้เกี่ยวกับพระสาวก ชาดกหรือหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ใช้สื่อประสมในการสอน

การวัดผลและประเมินผล

คะแนนเก็บระหว่างภาค : คะแนนสอบปลายภาค 80 : 20 แบ่งเป็น

1. คะแนนเก็บระหว่างเรียน 80 คะแนน แบ่งออกเป็น

- ตักบาตรวันจันทร์	20	คะแนน
- กิจกรรมทำดีเพื่อพ่อ	20	คะแนน
- สอบคาถาชินบัญชร	10	คะแนน
- ใบงาน/ทดสอบ	10	คะแนน
- สมุดจด , ใบงาน	10	คะแนน
- คุณลักษณะที่พึงประสงค์	10	คะแนน

2. คะแนนสอบปลายภาคเรียนที่ 1 20 คะแนน

รวมคะแนนภาคเรียนที่ 1 100 คะแนน

หนังสืออ้างอิงและเอกสารประกอบการเรียน

1. พระไตรปิฎกฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 45 เล่ม
2. สุชีพบุญญานุกาพ. พระไตรปิฎกสำหรับประชาชน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2435
3. สุธีวรญาณ, พระ. พุทธศาสตร์ปริทรรศน์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2541
4. ดร. วิทย์ วิศทเวทย์ และ เสถียรพงษ์ วรรณปก. พระพุทธศาสนา. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์, หนังสือเรียน สาระการเรียนรู้พื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม, 2551